

[Jørgen Estrup]

re fremsatte bl.a. på Det Radikale Venstres vegne.

Blandt de syv landevalgskriterier har jo især kravet om respekt for menneskerettigheder været genstand for kraftig debat i den seneste tid. Det har det naturligvis ikke mindst, fordi vi i flere af Danmarks samarbejdslande oplever klare overgreb på grundlæggende rettigheder. Kenya er et afskrækkende eksempel, og det er rimeligt, at der fra dansk side er taget skridt til en begrænsning af samarbejdet.

Der er nogle minimumskrav, som må overholdes, hvis bistanden skal kunne nå de mål og de befolkningsgrupper, som den sigter mod. Tilsvarende er det også nødvendigt, at bistanden ikke fuldstændig miskrediteres i den danske offentlighed på grund af identificering med korrupte og undertrykkende regimer.

Desværre er eksemplerne på overgreb hyppigere end respekten for menneskerettigheder. Det kommunistiske Kina udviser fortsat en total mangel på respekt for de fundamentale rettigheder – såvel over for dets egen befolkning som mod Tibet – og gør det dermed umuligt at genoptage det tidligere samarbejde.

Af andre samarbejdslandes overgreb skal jeg nøjes med at nævne Indiens tilsidesættelse af grundlæggende rettigheder i Kashmir. Det må give grund til dyb betænkelighed ved en fastholdelse af et så omfattende samarbejde med Indien, og det viser klart, at flerpartistyre ikke i sig selv er en garanti for respekt for menneskerettigheder.

Men disse forstemmende eksempler på overgreb rejser naturligvis først og fremmest spørgsmålet om, hvordan Danmark i praksis skal administrere kravet om respekt for menneskerettighederne. Det er afgørende, at vi i bistands-samarbejdet anvender kravet entydigt, at vores samarbejdslande ved, hvad vi mener, når vi siger respekt for menneskerettigheder, så vi ikke kan beskyldes for at anlægge dobbeltstandarder, alt efter hvad der i øvrigt passer bedst ind i dansk udenrigspolitik.

Der er brug for, at Danida udarbejder en form for handlingsplan på dette område, som opfylder kravet om det, jeg vil kalde gennemsigthed, som respekterer kulturelle forskelle mellem Europa og Den Tredje Verden, som tager hensyn til, at demokrati og respekt for menneskerettigheder er en proces, som tager tid, men som alligevel gør det klart, at Danmark må

kræve et minimum af respekt for det, man også i FN-sammenhæng kalder universelle rettigheder.

Dernæst vil jeg gerne tage tråden op fra forårets debat om det, man vel rimeligt kan kalde kvaliteten af den bilaterale bistand. Under forårets debat havde vi bl.a. en meningsudveksling om den indsats, som Danida kunne yde for at sikre projekternes lødighed og for at sikre en rimelig forberedelse af projekterne.

På det tidspunkt gav udenrigsministeren – til jeg tror fleres store glæde, i hvert fald min – et tilsagn om, at vi kunne fortsætte en debat om, hvordan dette skulle indrettes, og herunder ikke mindst, om 3 pct.-kriteriet var et fastlåst kriterium eller det kunne gøres mere fleksibelt. Den debat har vi vel endnu til gode, men jeg håber stadig væk, at tilsagnet står ved magt.

Jeg tror i hvert fald, det er vigtigt at gøre opmærksom på, at hvis Danida skal løfte byrden med stadig bedre kvalitet i projekterne, så er det også nødvendigt, at projekterne forberedes tilstrækkelig godt. Alternativet er det, som Finansudvalget oplevede i foråret, nemlig projekter, som ikke er gennemarbejdede. Og hvis man ikke kan give Danida de tilstrækkelige administrative og analyserende ressourcer, risikerer man en kvalitetsmæssig forringelse.

Jeg tror, man må sige, at hvis vi ikke afsætter tilstrækkelige ressourcer til undersøgelsen og forberedelsen af den bilaterale bistand, så er alternativet en større vægt på den multilaterale. Det er jo logikken i det, at hvor de store organisationer er, dér har man også på forhånd taget højde for den nødvendige gennemarbejdelse af projekterne, som Danmark i øvrigt ikke ville kunne klare selv uden en meget stor indsats. Under alle omstændigheder mener jeg, at fleksibilitet er det afgørende punkt, sådan at projekternes karakter bliver det, der bestemmer, hvor meget det rent faktisk er nødvendigt at lægge i forberedelsen af dem.

I den forbindelse vil jeg også godt nævne et punkt, som jeg forstår er oppe til debat i øjeblikket, nemlig de private hjælpeorganisationers mulighed for at lave det nødvendige forarbejde og lægge den nødvendige administration og gennemarbejdning i deres projekter. På samme måde som jeg mener fleksibilitet er nødvendig i forhold til Danidas projekter og administration, tror jeg også, det er det i forhold til de private organisationer.